Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 259. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го ГРУДНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 12, 1980 No. 259. VOL. LXXXVII.

Проголосили ювілейний рік Романа Завадовича

Ню Йорк, Н. Й. (В. Барагура). — Видавничий комітет творів Романа Завадовича вирішив призначити шкільний рік 1980—81 Роком Завадовича на терені Чікаго й околиці, бо 15-го грудня ц. р. сповняється 60 років плодотворної літературної творчости й педагогічної діяльности цього передового письменника для дітей, які Ювілят задебютував віршем „Святий Миколай", що під псевдонімом „Роман зі Славної" появився 15-го грудня 1920 року в журналі „Світ Дитини" у Львові за редакцією Михайла Таранька. Авторові було тоді 17 років життя і він був учнем 6-ої кляси гімназії.

Роман Завадович

Ювілейний Рік Р. Завадовича започаткується виданням його твору-казки „Карпатський чарівник", що незабаром появиться на книгарських полицях. Поруч того видавничий комітет плянує відзначити Рік Завадовича в формі конкурсу з творчости письменника. У конкурсі мають взяти участь всі українські школи й юначі організації Чікаго й околиці. За найкращі досягнення будуть визначені грошові премії в користь школи чи організації, яка здобуде першенство.

В межах ювілейних святкувань проєктується такі починання: оформлення ювілейної афіші, мистецьке виконання віршів Завадовича, семихвилинний радіомонтаж про письменника, ілюстрований його творами, вокальні мелодії до творів Завадовича, хореографічна обробка танку до його твору, ілюстрація до п'єси, переклади важливіших писань англійською мовою (до вибору), мистецьке оформлення й виконання п'єси, або уривка п'єси його авторства.

Завершенням Року Завадовича буде дводенний фестиваль молоді — 21-го березня 1981 року, проведення конкурсу, 22-го березня — бенкет.

Зв'язковими для шкіл, до яких треба звертатися за інформаціями, є: O. Pryjma, 413 N. Quincy, Hinsdale, Ill. 60521 (тел. 325-0584), O. Rozdolska, 2646 W. Rice St., Chicago, Ill. 60622 (тел. 252-1978); для юначих організацій: R. Zawadowycz, Jr., 831 N. Maplewood Ave, Chicago, Ill. 60622 (тел. 235-8118), R. Zajac, 1040 N. Levitt St., Chicago, Ill., 60622 (тел. 384-7559 або 751-5747).

Реченець зголошень до конкурсу 31-го грудня 1980 року.

Всі українські школи й юначі організації на терені Чікаго й околиці повинні взяти участь у цьому конкурсі, щоб так вшанувати заслуженого письменника для дітей і педагога проф. Р. Завадовича та виявити йому свою вдячність за його довголітню працю для добра молодого покоління.

Вийшов довідник „Українські поселення"

Ню Йорк, Н. Й. /В. Б./ — Заходами Соціологічного Інституту та НТШ, і з допомогою Секретаріяту СКВУ нещодавно вийшов із друку та вже розсилається окремим замовникам і друкарням довідник „Українське поселення".

У книжці на 350-ох сторінках зібрані матеріяли про громадське, культурне та церковне життя українців у 30-ох країнах поселення. Крім матеріялів про великі скупчення українських громад в ЗСА, Канаді та Бразилії, охоплено й життя менших громад, як, наприклад, в Італії та Румунії. Матеріяли опрацювали автори з багатьох країн під головною редакцією інж. А. Мілянича. Вступну статтю написав професор Торонтонського університету, визначний соціолог д-р Всеволод Ісаїв, який стверджує, що 8 мільйонів, тобто 20 відсотків, — всіх українців у світі живе поза сучасними межами України.

Довідник „Українські поселення" — корисний посібник для українських товариств, організацій, шкіл тощо.

У справах замовлення довідника слід звертатися по адресі: УСІ, 203 Друга авеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003.

Відбувається Різдвяна програма в Українському Музеї

Ню Йорк. Н.Й. — Український Музей влаштовує тут, при 203 Друга авеню, курс виготовлення прикрас на ялинку в українському стилі, який почався у суботу 6-го грудня і триватиме до неділі, 21-го грудня.

Заплянованo п'ять зайнять по дві години кожне у суботи й неділі.

Інструктором є Любов Волинець. Учасники курсу роблять ланцюжки, їжаки та павуки з соломки та горішок тощо, і зроблені ними прикраси можуть забрати додому.

У дні Різдвяної програми буде виставлений вертеп, позичений 64-им Відділом Союзу Українок Америки. Цей вертеп зробила мисткиня Слава Ґеруляк згідно з стародавньою українською традицією. Також буде виставлена ялинка з прикрасами ручної роботи.

Дні і години зайнять: субота, 20-го грудня, — від 2-ої до 4-ої по полудні; неділі: 14-го та 21-го грудня від 2-ої до 4-ої по полудні.

Оплата за одне зайняття включно з матеріялами: 3.50 дол. для дорослих і 3 дол. для членів Музею; 2.50 дол. для студентів і пенсіонерів. Діти — безкоштовно.

Участь у зайняттях — тільки за попереднім зголошенням. Школи і групи можуть домовитися про зайняття в інші дні тижня. Телефон: (212) 228-0110.

ПОМЕР БЛ. П. ВОЛОДИМИР ГРОНЬ

Ню Брансвік, Н. Дж. — У четвер, 11-го грудня 1980 року тут помер, проживши 67 років життя, бл. п. Володимир Гронь народжений в Комарні, Україна. Панахида буде відправлена в п'ятницю, 12-го грудня о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Ґовена при 233 Соммерсет вулиці в Ню Бранcвіку; похорон в суботу, 13-го грудня о год. 10-ій рано, до церкви Рождества Пречистої Діви Марії, а потім на український православний цвинтар св. Андрея в Савт Бавнд Бруку. Покійний залишив в жалобі дружину Ірену, дочок Ренату і Катерину, синів Романа і Ігора з дружиною Тамарою та дальшу родину в Україні і ЗСА.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ПРОГОЛОСИВ ТИЖДЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер, користаючись нагодою, що 15-го грудня ц. р. припадає річниця Хартії Прав підписаної, як відомо, в 1791 році, яка опісля стала частиною конституції З'єднаних Стейтів Америки, та прийнятої Об'єднаними Націями 10-го грудня 1948 року Універсальної Декларації Прав Людини, — видав спеціяльну проклямацію про відзначення цих дат, включаючи до неї також найновішу концепцію прав людини, яка від самого початку урядування його Адміністрації стала інтегральною частиною закордонної політики ЗСА.

У проклямації, між іншим, говориться, що „ані один американець не повинен байдуже приглядатися до потоптання прав людини, аж до часу доки такі права будуть забезпечені в усіх країнах світу і для всіх людей, не зважаючи на їх расу, національну приналежність, релігію тощо".

В декларації також наголошується, що Універсальна Декларація, яка стала наріжним каменем у відбудові відносин між державами, повинна бути збережена, бо вона являється фундаментальною підставою свободи людини і народів. Основні принципи цієї Декларації підносять на дусі тих, які втратили свободу, страждають від терору і переслідування, змушені були піти на примусове вигнання чи караються по концентраційних таборах примусової праці, — говориться в дальших рядках цього важливого історичного документу.

Важливим місцем в цій Декларації є також засудження всякої форми насильства, дуже часто практикованого при допомозі військової сили, яка знищує всякі процеси демократії в багатьох країнах світу.

Президент Картер закликає американський нарід відзначити 10-го грудня — Декларацію Прав Людини.

Копію цієї підписаної Президентом декларації переслав на руки головного предсідника Українського Народного Союзу д-ра Івана Флиса спеціяльний асистент президента Картера в етнічних справах Стівен Р. Аєлло, який в супровідному листі відмічує великі заслуги УНС у послідовному допильнуванні справ пошанування прав людини і висловлює надію, що ця всеукраїнська забезпеченево-громадська установа і в майбутньому підтримуватиме політику людських прав американського Уряду.

У світі

СЕНАТОРА ЧАРЛСА ПЕРСІ заатакували з різних боків після його повороту до ЗСА з Москви. В Москві він мав зустрічі з різними представниками совєтського уряду та зі самим Леонідом Брежнєвим. Він заявив в часі тих розмов, що перед виїздом до СССР мав розмови з найвищими державними чинниками ЗСА та з президентом-електом Роналдом Реґеном. Деякі його думки, висловлені на тих зустрічах викликали занепокоєння серед американських керівних кіл, а його опінія в справі майбутнього тієї частини Палестини, що входить тепер в склад Ізраїля, — критику і засуд. Сенатор Персі сказав, що „створення самостійної арабсько-палестинської держави на правому березі Йордану, можливо під керівництвом Ясира Арафата, причинилося б до полагодження арабсько-ізраїльських спорів". Насамперед від такого твердження відмежувався Державний департамент, опісля з кіл довкруги президента-електа прийшло пояснення, що це особиста думка сенатора, а тепер в Сенаті заатакували Персі навіть його особисті приятелі, республіканські сенатори. А громадська думка домагається, щоб оприлюднено звіти про всі його виступи й телеграми амбасади в Москві.

ЖАН—КЛЬОД ДЮВАЛІЄ, президент республіки Гаїті, заявив після інтервенції у справі заарештованих журналістів — оборонців людських прав, що його уряд і на майбутнє поліція арештуватиме всіх, в тому числі і журналістів, які чинять заколот, або переступають закони, чи місцеві приписи. Одночасно з цим він порадив іншим країнам, а в першу чергу ЗСА, не вмішуватися у внутрішні справи Гаїті. Він додав, що комуністичні аґенти під прикриттям оборони людських прав порушують внутрішній спокій у країні.

„КАБІНЕТ МІНІСТРІВ-ТІНЕЙ", ЯКИЙ завжди творить опозиція в британському парляменті, створений Лейбор партією, має представників лівого і правого крила. В склад „кабінету тіней" входять члени парляменту, що належать до опозиційної, чи опозиційний партій, які приготовляються до відповідних міністерств у випадку перемоги опозиції. Кожен член „кабінету тіней" має фіктивно своє міністерство і виступає в імені опозиції власне за те „міністерство", тобто з критикою діючого міністра, а одночасно приготовляє й пропаґує програму праці того міністерства на випадок перемоги опозиції. Теперішній лідер партії, речник лівого крила, Майкел Фут виграв в недавніх партійних виборах на пост керівника партії, при чому поділ між правицею і лівицею став таким глибоким, що ще й далі існує небезпека масового виходу з партії, або заложення іншої. Щоб не допустити до того Фут у склад „кабінету тіней" дав представників правого крила і зближених до нього у першу чергу.

СОВЄТСЬКІ ЗАСОБИ масової інформації, а за ними такі самі засоби сателітних країн, особливо Східньої Німеччини і Чехо-Словаччини, переводять брехливу кампанію проти польських робітників. Вони видумують різні історії, щоб представити положення в Польщі в якнайгіршому світлі, а польських робітників, як „контрреволюціонерів" і агентів західніх держав, щоб таким чином приготувати грунт до збройної інтервенції у Польщі. Вже декілька разів польські чинники, робітники, а навіть державні засоби масової інформації, були змушені заперечувати різні совєтські вигадки. Наприклад, у випадку одної із недавніх совєтських інформацій про страйк у Кельцах виявилося, що такого страйку не було, а тільки коротка, менше як півгодинна перерва, яка постала в наслідок перерви в постачанні електричного струму. Заперечуючи цю фальшиву вістку, коментатор польського телебачення назвав її „провокацією". 8-го грудня совєтське аґентство ТАСС передало більший звіт про події в Польщі, в якому, на базі таких різних фальшивих інформацій, знов накинулося на поляків. Наступного дня воно мусіло припинити передавання й розсилання тієї інформації, бо вона, як багато інших перед тим, виявилася зовсім неправдивою.

Европа зміцнює оборонні заходи

Брюссель, Бельгія. — Концентрація совєтських і сателітних військ на границях Польщі і в інших пунктах прибрала такі великі розміри, що серед знавців виникають сумніви, чи Москва часом не має ширших плянів. Занепокоєні тим західньоевропейські провідні діячі, а в першу чергу військове командування НАТО, рішили приступити до протизаходів і збільшити свою оборонну готовість.

В Брюсселі відбуваються розмови міністрів оборони держав НАТО, які, власне, займуться тією проблемою. Теперішній керівник найвищого диспозиційного тіла оборонної системи НАТО канадський адмірал Роберт Фаллс сказав: „Бойова готовість совєтських і сателітних військ така велика, що ми почуємо про їхній виступ, щойно тоді, коли він станеться". Щоб забезпечитися перед такою несподіванкою, головний командир військ НАТО ґенерал Бернард Роджерс у порозумінні з міністрами оборони країн НАТО, які вже перебувають у Брюсселі, викликав із ЗСА чотири розвідочні літаки „Авакс" — системи повітряної осторогі і контролі, — які з баз в Европі, в першу чергу в Західній Німеччині, переводитимуть повітряну контролю східньонімецької границі.

Літаки системи „Авакс", крім радарових інструментів найновішого секретного типу, мають ще антени, які вможливлюють їм точну обсервацію ворожого запілля вглибину понад 250 миль. Завдяки цьому американське й европейське командування матимуть точні інформації про рухи військ лише в прикордонній полосі, але й у глибині країни.

Адмірал Фаллс, як і командири поодиноких родів зброї, передали свої опінії, що „положення є направду дуже серйозне". Адмірал Фаллс додав до цього, що при такій масі військ і воєнного матеріялу, які сконцентровані на терені Східньої Німеччини та біля польських границь з її совєтськими і сателітними сусідами, не можна виключати, що ті війська, як сказав адмірал, „переливатимуться і в суміжні терени". Він також поінформував, що морські з'єднання НАТО не отримають цьогорічних різдвяних відпусток, але будуть в поготівлі, а сухопутні з'єднання над східньонімецькою границею затримають стан мобільности, в якому вони були в часі останніх маневрів. Летунство зміцнить патрулювання границі.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ—ЕЛЕКТ РОНАЛД РЕҐЕН, перед своїм відлетом до Вашінгтону, де він проведе кілька днів на розмовах зі своїми найближчими співробітниками і може проголосить деяких членів свого кабінету, провів один день в Ню Йорку. В готелі Асторія Реґен зустрічався зі своїм сином і невісткою, які недавно побрались, розмовляв з групою неґритянських лідерів, а також конферував з провідними республіканцями. На парадному обіді Реґен зустрічався з більшою групою видатних особистостей, між ними з колишнім державним секретарем Генрі Кіссінджером та представниками політичного, бизнесового і культурного світу. Пізно по полудні кардинал Теренс Кук прийняв Реґена на приватній авдієнції і розмовляв з ним понад дві години часу. Неґритянські лідери — Ралф Абернаті і Гозе Вілліямс, який був колись близьким співробітником Мартіна Лютера Кінга, висловили своє вдоволення із зустрічі з Реґеном заявляючи, що розмови були корисні і проходили в дружній атмосфері.

НЮЙОРКСЬКИЙ СЕНАТОР ДЖЕЙКОБ ДЖЕВІТС, починаючи з січня 1981 року викладатиме в Колюмбійському університеті міжнародну політику і входитиме до складу професорів цього престижевого університету. Д-р Деметріос Каралі, директор публічних зв'язків заявив, що сен. Джевітс покищо погодився на співпрацю у весняному семестрі, але він може, якщо таке буде його бажання, залишитися далі в складі факультету.

ПРОВІДНІ ДЕМОКРАТИ, між ними сенатор Едвард Кеннеді, спікер Палати Репрезентантів Тіп О'Нілл і Лейн Киркленд, президент Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій (АФЛ-КІО), погодились під час зустрічі у Вашінгтоні, що першочерговою справою демократів повинно бути шукання шляхів до єдности і скріплення престижу Демократичної партії, яка після президентських виборів дещо послабилась. Присутні на нараді демократи застановлялися також над питанням: хто повинен стати тепер головою Демократичної партії і вирішили покищо не називати жадних прізвищ.

НА ПІДСТАВІ ПЕРЕВЕДЕНИХ ДОСЛІДІВ стверджено, що недуга пістряка грудей у жінок дуже поширилась в останніх сімох роках, але рівночасно збільшились шанси на лікування цієї недуги, бо аж ... 6 відсотків жінок, відповідаючи на запитник дослідчо... інституту в Прінстоні, Н. Дж., заявили, що вони більше ... ають про цю недугу, більше нею турбуються і частіше ... еходять перевірку в лікарів. Інститут стверджує, що ... тряк грудей вбиває кожнорічно біля 40,000 жінок, а х... найчастіше атакує жінок після сорокового року жи... агально уважають, що пістряк заатакує в 1981 році ... 110,000 осіб.

НАФТА ДЛЯ ОГРІВАННЯ зна... рожіє в зимових місяцях, можливо аж на 20-30 ц... альон, заявили речники Департаменту енерґеті... ряді президента Джіммі Картера. Причиною дор... є в першу чергу зменшений імпорт сирівця з Ірак... Ірану, які все ще провадять війну між собою і частина нафтової продукції яких або знищена, або не працює, а також з причини збільшених коштів довозу, чищення і передчасного холоду в багатьох стейтах ЗСА.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Сан Сальвадорі Роберт Е. Вайт заявив кореспондентам, що заява найближчих співробітників президента-електа Роналда Реґена про потребу зменшення тиску на ті південноамериканські країни, які порушують права людини у їхніх країнах, дуже пошкодила американському старанні зупинити переслідування і терор в багатьох латиноамериканських країнах і роззухвалила тамошніх диктаторів. Масові вбивства в Ель Сальвадорі, Арґентині та багатьох інших країнах є наглядним доказом цього. Вайт підкреслено заявив, що „якщо вибухне громадянська війна у Сан Сальвадорі, то я надіюся, що вони (тобто люди Реґена) матимуть змогу тут служити і розв'язувати тяжкі проблеми".

АМЕРИКАНСЬКА ТА ІНШІ ДЕЛЕҐАЦІЇ ЗАСУДЖУЮТЬ СССР В МАДРИДІ

Мадрид, Еспанія. — Члени американської та інших делеґацій західніх держав, у виступах на Мадридській конференції в справі перевірки примінення Гельсінкських угод, постійно наголошують порушення людських і національних прав совєтським режимом, при чому вони постійно подають як приклад арешти українських та інших правозахисників, — інформує адв. Мирослав Смородський, член делеґації ЗСА.

Спенсер Олівер, один із провідних членів американської делеґації, гостро засудив СССР за „насильну ліквідацію Української Католицької Церкви" та переслідування практикуючих вірних. Виступаючи з промовою під час нарад комісії у справах т. зв. Принципу ч. 7 „третього кошика" Гельсінкських угод, С. Олівер відкликався на заяви Йосифа Терелі та згадав таких українських політв'язнів як Микола Руденко, Олекса Тихий і о. Василь Романюк.

До Олівера приєднались британські і канадські делеґати, які також гостро засудили уряд СССР за арешти і переслідування членів Гельсінкських груп. Особливо сильним був голос ірляндського делеґата в обороні українців-католиків, а канадська делеґація порушила питання систематичної русифікації в Україні.

Майже всі західні делеґації, у обговоренні „третього кошика" Гельсінкських угод, користуються прикладами і матеріялами українського правозахисного руху, що їх вони часто-густо перетикають прізвищами поодиноких членів того руху, — інформує адв. Смородський, який бере участь в нарадах.

Брежнєв оклеветує ЗСА в Індії

Ню Делі, Індія. — Поїздка Леоніда Брежнєва до Індії не оправдує совєтських сподівань і плянів. Публічна опінія Індії голосно засуджує аґресивну політику Москви, а головно її збройний напад на Афганістан. Прем'єр Індії Індіра Ґанді, не зважаючи на її намагання показати індійську політику як найбільш приязну до СССР, не може замовчати совєтської інтервенції. Заскочений Брежнєв намагається фальшивими твердженнями звалити вину на ЗСА.

В часі дискусії між Брежнєвим і Ґанді справа Афганістану висувалася постійно на перший плян. Речники обидвох сторін у своїх інформаційних звітах про перебіг розмов стверджують розходження між обидвома сторонами, а навіть конфліктні позиції. Брежнєв в пошуках за оправданням совєтської аґресії в Афганістані намагається покористуватися заперечененим минулими й теперішніми фактами арґументом, мовляв, ЗСА встрявають у внутрішні справи Афганістану. Він закидає Вашінгтонові, буцім то Вашінгтон висилає партизанські групи через границю з Пакістану до Афганістану.

„Деякі держави, а головно ЗСА, встрявають у внутрішні справи Афганістану. Щоденно до Афганістану прибувають озброєні групи яким помагають Америка й Пакістан і чинять жахливі речі на терені Афганістану", — сказав він. Таким своїм твердженням він не лише намагається перекинути на ЗСА частину відповідальности за збройну боротьбу афганського народу, але також підготовити грунт під твердження, що ЗСА співвинні в тих злочинах і жорстокостях, які мають сьогодні місце в Афганістані.

Леонід Зам'ятін, пресовий речник Брежнєва, й надалі твердив у його імені, що „бажанням Москви є полагодити конфлікт в Афганістані політичним шляхом", але на це відповіла Ґанді: „закордонна інтервенція, або втручання в чужі справи, чи будь-який тип домінації не знайдуть підтримки в Індії".

Комуністи заповіли наступ в Італії

Рим, Італія. — В Італії почалися гарячі дебати довкруги недавнього землетрусу, який спустошив великий район на південь від Неаполю. Причиною дебати є припізнена й невистачаюча допомога державних чинників у рятуванні жертв землетрусу. Недомагання ці виявилися на ґрунті і так чималого ферменту в нутрі країни і незадоволення й тому зразу породили вони глибокі політичні конфлікти.

Перший розпочав дебату президент Італії Сандро Пертіні, який перший об'їхав терени землетрусу й ствердив недоліки. Він також наголосив, що закон про районові центри допомоги у випадку наглої потреби, власне такої, яка була після землетрусу, що їх закон схвалив ще десять років тому, зовсім не здійснені. Військові відділи, які прибували на місце катастрофи, не мали відповідного рятункового виряду, модерних засобів рятування у випадку такої стихійної катастрофи взагалі не було в Італії і їх треба було отримати зі закордону. Найгостріше виступив проти уряду лідер правого крила Валеріо Заноні, який запропонував слідство у цій справі і в потребі судову акцію.

Використали цю акцію комуністи. Речник комуністичної партії Джорджіо Наполітано назвав урядову версію фактів вигадкою і „абсурдом" та заповів, що Комуністична партія Італії буде боротися всіми способами, щоб повалити теперішній уряд. Директоріят партії, найвище керівне партійне тіло, пішов ще далі. Він не лише поставив вимогу усунення теперішнього уряду, але взагалі відсунення від влади привладної коаліції, угрупованої довкруги християнських демократів і створення зовсім нової привладної системи. Ядром тої нової системи мали б були бути ліві елементи й, очевидно, насамперед КПІ, а з інших були б допущені тільки деякі елементи. Наприклад, з найбільшої Християнсько-демократичної партії могли б бути допущені „тільки деякі особи, які виявили себе направду чесними". Таким чином комуністи заатакували ядро теперішньої системи. Цю боротьбу вони зобов'язалися вести послідовно аж до повалення теперішнього уряду й системи.

Є це основна зміна дотеперішньої тактики італійських комуністів. Дотепер вони не оспорювали лідерства найсильнішої партії, тобто християнських демократів, а тільки домагалися своєї участи в уряді. Тепер вони заатакували демократів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи „Фінляндизація" Европи?

Хоча тепер ціла Західня Европа висловлює великі симпатії для польського народу й погорду для Москви за її натиск на Польщу, тут і там виринають опінії про потребу чи необхідність Европі стати „невтральною", цебто „фінляндизуватися" на взір Фінляндії, яка оголошує себе „невтральною", хоча на ділі вона мусить гнутися в бік Совєтського Союзу.

Ці прояви політичної „фінляндизації" Західньої Европи виходять на поверхню публічної опінії передусім в Німеччині. Відомий німецький тижневик, „Ді Цайт" писав недавно, що „німці в ніякому разі не хочуть, щоб їх вмішувати в міжнародні конфлікти". Німецький письменник, Клявс Гарпрехт, публічно заявив, що „німці втратили довір'я до „проамериканської орієнтації". Інший німецький журналіст Вільгельм Пфафф, писав про розчарування німців в американському суспільстві взагалі, яке „колись було динамічним і новаторським".

У недавньому німецькому опитуванні три четверті опитуваних ствердили, що особисті вольності краще зберігані в Німеччині, ніж у ЗСА. Ще інший німецький журналіст Дітер Буль, пишучи в „Ді Цайт", твердив, що „більшість" американських рекрутів в американській армії в Німеччині — „неграмотна", та що більше як одна третя американських воєнних літаків не є оперативна.

У Франції, колишній міністер внутрішніх справ Мішель Понятковські, який тепер є дорадником президента Франції Жіскара д'Естена, недавно заявив, що Франція не хоче брати участи в „самогубстві великих потуг" (СССР і ЗСА). Також, в одному опиті 64 відсотки французів заявилися за „миром за будь-яку ціну", бо „війна є надто страшною". В іншому опиті серед французької молоді, тільки 5 відсотків опитуваних заявило готовість „вмерти за Францію".

Проф. Волтер Лакер із Центру для стратегічних і міжнародних студій при Джорджтавнському університеті у Вашінгтоні, заявив, що „самофінляндизація, цебто добровільна субординація европейського політичного ладу інтересам і бажанням Совєтського Союзу, зробила значний поступ в останніх роках. Цей процес відбувається деколи цілком відверто, без жадних спроб прикрасити дійсний стан речей, а деколи цей процес прибирає маску 'незалежної політики'."

Проф. Лакер особливо дуже критично поставився до Франції: „Ніяка інша країна не настоювала більше як Франція на 'незалежному европейському політичному курсі', і ніяка інша країна не зробила більше як Франція для його саботування..."

Він далі твердить, що Франція після де Ґолля є пересякнута духом Віші (пронацистський режим Франції під час Другої світової війни); бож поняття національної гордости та „вищої мудрости" вживається на те, щоб прикрити свій дефетизм. Одним словом, „зміна урядової хоругвовки" у випадках, коли тільки подує холодний вітер зі Сходу, або коли країни, які продукують нафту, погрожують підвищками цін нафтової ропи.

Нововибраний президент Реґен має важливе завдання в Европі: в першій мірі — упевнити „слабосилих" та скріпити рішення тих, які хочуть обороняти свою незалежність, що Америка є справді союзником і приятелем цілої Европи.

Т. Т.

ЩЕ ОДИН ФРОНТ У ПОЛЬЩІ

Довгі роки публічна опінія в Польщі й кола польських патріотів указували на такі разючі недостатки існуючої системи, що це мусить закінчитися крахом. Одначе, варшавські володарі і їхні московські протектори відповідали завжди те саме: йдемо до кращого. Це переходові труднощі. Це болі росту. Аж прийшов час... Одна за одною почали лопати ілюзії, що їх так помистецьки майструє комуністична система і кожному стало ясно: „Так далєй юж нє може бить!" (так далі вже не може бути — вислів з колись дуже популярної польської пісеньки). І полетіли зі стільців різні секретарі партії, міністри, а тепер тільки прийшлося по них розв'язувати проблеми накрадених ними багатств, набудованих вілл і т.п. Але на тому не кінчиться. Глибокі ферменти в польському суспільстві й далі потрясають ним, а полагоди найболючіших недоліків ще далеко не видно. Рішення останньої наради Польського ЦК рішило далі переводити чистку на вершку апарату.

Терпець польських робітників обірвався, коли партія докраю розбазарювала народне добро, а їх утискала до неможливого. Більйони долярів позичок прийшли зі за кордону й сьогодні навіть сліду по них не видно. Поляки за старого режиму вигадали були знамениту назву на таку господарку: „радосна творчосць" (радісне творення). Допроваджені докраю робітники, якоюсь мірою добилися свого. Але не всього і то, на як довго? Бож комуністична партія аж ніяк не погодиться на тривалість робітничих успіхів. Але як зі селянами? В Польщі мільйони селян. Яке їхнє положення й що вони можуть робити далі?

На це дає відповідь польська комуністична преса, яка вже не може мовчати. Ось що пише „Жиці і Новочесносць" — життя і сучасність — додаток до газети „Жиці Варшави". „З усіх виявів кризи найболючішою відчуваємо і ще довго будемо відчувати харчову кризу. Вже навіть у Варшаві бракує цукру на картки, оливи, масла і смальцю. Ціна картоплі переступила всі дотеперішні межі. Чекає на нас зима, що в її часі будемо з тугою згадувати всі дотеперішні „зими сторіччя". Де поділися вила й ланцюги, чому селяни мусять чекати в черзі три роки на плуг? Ключовою справою тепер, восені є питання кормів. Селяни мусять мати певність, що ті корми отримають. Але їм треба ґарантії. Тією ґарантією може бути тільки одне — самоуправа. Селяни, як і ціле суспільство домагаються правди про господарку. Цілими роками селяни тихо бурмотіли, нарікали між собою і затискали зуби та чекали кращих часів. Тепер домагаються громадських прав у власній державі".

Холод іде поза шкіру від тих ясних і твердих слів. Це не нашуміла жакерія, що вибухне полум'ям і потахне, це мільйони, що виходять на історичну сцену та вимагають людських і громадянських прав. А тим часом пише далі газета „У воєвідському суді в Варшаві лежать документи Незалежного самоуправного професійного об'єднання рільників — Солідарносць Вейска — сільська солідарність — на реєстрацію чекає Незалежний професійний союз аґрикультурних продуцентів, постають льокальні профспілки у Великопольщі (простори довкола Варщави), Люблинщині, у воєвідстві Тарнобжеґ, Сєдлце. Їх є щораз більше, вони ще навіть не порахувалися і не є вони такі спаяні як робітнича „Солідарність..."

Дослідчий відділ у Політехніці в Ґданську приготовив брошуру, в якій її автор Войцєх Ґрушецкі закликає селян: „Якщо хочете врятувати сільське господарство від катастрофи, а нарід від голоду — організуйтеся! „Ґрушецкі, який працює тепер для „Сільської Солідарности", вимагає негайної міцної організованости, а йому і всім польським селянам відповідає один з найбільш впливових членів ЦК партії Йозеф Кляса, про якого ми так багато останньо чули, бо, мабуть тепер сходить його зірка; він заявляє: „Ми категорично протиставимося створенню профспілок на селі".

У Польщі після приходу В. Ґомулки до влади 1956 року припинено колективізацію сільського господарства, велика частина сколективізованих селян повернулася до індивідульної господарки, але комуністична доктрина каже, що колективне господарювання це „найвищий здобуток соціялізму" і тому варшавський уряд усіми засобами підтримує колективні господарки. Вони управляють 25 відсотками орної землі в Польщі, але дістають від держави й кооперації аж 75 відсотків усіх добрив, машин, транспорту, субсидій. Зате дають вони тільки 20 відсотків харчової продукції. Безглуздя — скаже кожен; так, але згідне з комуністичною доктриною!

Ясно, що ненависть селян до тієї методи і тієї справедливости й, очевидно, до ПҐР-Паньствове ґосподарство рольне — совхоз — не знає меж. Ворожнеча до них серед селян величезна, але комуністи не лагодять її, але ще й розпалюють, бож вони можуть панувати тільки на розсвареному і роз'єднаному селі. До того в Польщі коло півтора мільйона акрів управної землі, яка належить до совхозів, не вживані, а селянські господарства мають пересічно 12,5 акра землі, тобто набагато менше, як треба для існування здорового індивідуального сільського господарства.

Та держава не хоче здорового індивідуального сільського господарства й тому наполегливо творить усі умови, щоб воно поволі вигибало. І воно гине, а з ним і харчові резерви.

Усе це створює винятково напружену атмосферу на польському селі. Воно повстає, воно бунтується. Сьогодні ще ніхто не може передбачити, як це закінчиться. Чи селяни дістануть свою „Сільську солідарність", а держава змінить свою поставу до них і пічне їх трактувати справедливіше, а чи може — і це не виключене — партії і урядові пощастить і цим разом з одного боку закоськати, а з другого боку застрашити селян і змусити їх до відступу. А тоді те все, що на робітничому відтинку вибухло страйками, маніфестаціями й перемогами, знову зійде в підземелля. Селяни знов „тихо бурмотітимуть між собою", а глибинні процеси внутрі польського суспільства нагромаджуватимуть енергії до вибуху.

Доведені до краю польські селяни, не знаходячи в уряді, а тим більше в керівних колах комуністичної партії зрозуміння для своїх потреб, врешті-решт виступили й заявили, якщо уряд не полагодить позитивно найсуттєвіших вимог, вони вийдуть на страйк. Загроза селянського страйку, а з тим і зірвання великої частини достави харчу до міст і промислових осередків у теперішній ситуації стає одним з найважчих елементів польської дійсности. В Польщі є понад три мільйони приватних селянських господарств, які постачають понад 75 відсотків харчових продуктів і тому загроза страйку, який охопив би значну частину з них має свою величезну вимову.

(Закінгення на стор. 3)

К. Крупський

ГОЛОС ПЕРЕСТОРОГИ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ

THE REAL WAR, by Richard Nixon, Warner Books, New York, 1980, pp. 314.

2

Ніксон зовсім оправдано вдаряє на тривогу. Він хоче збудити чуйність Заходу, а головно чуйність тієї частини американського проводу, який, — як каже він, — є втомлений травмою В'єтнаму і Вотерґейту. Він каже, що тепер є забагато тих, які хоч колись були оборонцями американських ідеалів, але нині вони стали вже архітектами політики вицофування Америки з провідної ролі у світовій політиці.

Мабуть кожен об'єктивний читач мусить погодитися з автором в тому, що західні спільноти, а головно спільнота ЗСА, у великій мірі є приспана добробутом і тому легковажить загрозу, що її несе московська тиранія кожному народові, який падає під її контролю. Безумовно, що Захід має усі можливості вийти переможцем, але під умовою, що Захід мусить хотіти того і не відкладати, бо час наглить.

Ніксон обізнаний з духовістю росіян і знає російську історію. Ще середньошкільником він вчитувався в літературу російських письменників. Але найкраще, — каже він, — я пізнав росіян в особистій зустрічі з ними, а головно тоді, коли відвідував Совєтський Союз. Усі вони, — каже Ніксон, — є більшими росіянами, чим комуністами. А все ж таки Ніксон співчуває російському народові, який як каже він, — був завжди невільником своїх власних політичних систем.

Однак він дивується, що нарід, який боровся проти деспотизму, на місці поваленої деспотії встановив найбільш жорстоку тиранію в історії людства і нині провідники того народу роблять все можливе для того, щоб опанувати світ.

Автор представляє історичними фактами істоту російського традиційного імперіялізму, а саме, як Московщина з малого князівства стала найбільшою імперією світу. Він вказує на такі істотні різниці між ЗСА і Совєтським Союзом: Совєтський Союз творять п'ятнадцять республік. Чотирнадцять з них хоча є відмінними націями, але були завойовані п'ятнадцятою республікою — Росією. Америку творять люди різних національностей, які прийшли сюди добровільно. Росія поглинула цілі нації і силою вдержує їх при собі.

Ми українці можемо бути тільки вдячні авторові за це, що він розкриває цю істину про Росію перед тими, які і досі глядять на Совєтський Союз як на якогось справжнього моноліта.

Автор з докором згадує декількох західніх інтелектуалів, які так, як Бернард Шов, півстоліття тому відвідуючи Москву, захоплювалися створеним „раєм" і то якраз тоді, коли по селах шалів страшний голод і терор, що забрав зі собою мільйони жертв в людях. Автор навіть цитує вислови захоплення комунізмом Бернарда Шова, який вписав в готелевій книзі в Москві ганебний панегірик на славу катів і творців того пекла.

Подавши (за Солженіциним і Робертом Конкестом)

(Закінгення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СВЯТ

Приєднуємося до голосу читачки Заборської-Ґелетей, що її допис п. з. „Розсудливий голос" був надрукований у „Свободі" 19-го листопада. Тему цього листа раніше порушив І. Дурбак у „Свободі" з 17-го листопада.

Пригадала я, що у нас, у Філядельфії, останні кілька років організатори „Січневих Свят, для їх відзначення, влаштовували в ці дні — 22 січня, бенкети й забави.

Поставимося до цього уважно: чи ж таке урочисте свято випадає відбувати бенкетом і танцями? Організатори виправдовуються, мовляв, молодь на академії не любить ходити. Але що з того, як молодь прийде тільки потанцювати, не думаючи з якої нагоди ця забава?..

Щождо бенкету: часто буває, що чимало учасників і свідків наших історичних подій Визвольної Боротьби не можуть узяти участи у відзначенні Свята. Як пенсіонери, вони не спроможні платити за квиток на бенкет 25 долярів, а за два 50 долярів. А це ж ті, які в першу чергу хотіли і мусили б бути присутніми на святі.

Ми звичайно хизуємося, що на наших бенкетах бувають американські і високопоставлені особи. Але ж ці високі урядовці скажуть, для годиться, пару компліментів на нашу адресу, а вийдуть за двері й забудуть, що на світі існує таке „плем'я" — українці.

А коли приїздила з Бразилії відома письменниця Віра Вовк, то на своєму авторському вечорі у Філядельфії так висловилася про нашу громаду в ЗСА: „Забагато маєте бенкетів і забав, та пропорційно мало культурних імпрез".

Новоприбулі ж з України дивуються, чого ж це ми так „розбенкетувалися, та розтанцювалися..."

Лариса Дончук
Філядельфія, Па.

У „Свободі", ч. 236, 7-го листопада, був допис Івана Дурбака, в якому він виступає проти забав на першого листопада. А в „Свободі", ч. 243 з 19-го листопада Анна Заборська-Ґелетей погоджується з Дурбаком і радіє тим, що „в нас є люди, що не збились на манівці і мають здорову й правильну думку відносно святкувань великих національно-історичних подій".

Цілком погоджуємося з тим, що перше листопада — це велична історично-національна подія, але хто у величні роковини плаче — носить жалобу? Таж ми виховуємо в школах молодь на цій величній події. Це ж подвиг, досягнення волі, перемога! Чому ж не можна радіти в цей день?

Те саме з роковинами визначних постатей. Інші народи святкують день народження, а не смерти. Пора й нам приєднатися до тієї логічної традиції. Ось президента Лінкольна вбили, але нарід однаково святкує день його народження, а не смерти, як і день народження Вашінґтона. Ми виховуємо покоління на досягненнях великих людей, на їх подвигах, а не на смерті.

Інші народи давно вже зауважили, що ми забагато плачемо. Ось мистець Рем Багавтдин, татарин на відкритті своєї виставки в Чікаґо висловив своє здивування з того, що „українці мають таку багатющу культуру та історію, а чомусь вічно плачуть".

Д. Грушецький
Чікаґо, Ілл.

Влаштовуючи забаву на 1-го листопада в Йонкерсі, Відділ Організації Оборони Лемківщини зустрінувся з критикою в „Свободі" в листах до редакції А. Заборської, ч. 243, 19-го листопада та І. Дурбака, ч. 236, 7-го листопада, що цей день є жалібного характеру з огляду на жертви, які загинули у висліді цього зриву до незалежности.

Треба, однак, подумати, чи Акт 1-го Листопада був сумним, чи веселим явищем, а теж до якої категорії зарахувати Проголошення Незалежности 22-го Січня, чи 30-те Червня 1941 року, бо всі вони були неуспішні і потягли за собою великі жертви.

Коли б ми здобули незалежність у висліді тих починів народу в цьому столітті, то обходили б ми цей день святочно — парадами і бенкетами, так як це відбувається в Америці, 4-го липня.

В часі між Першою і Другою світовими війнами Чин 1-го Листопада святковано, у формі протесту проти польської влади, як головного ворога і спричинника невдачі наших змагань, але тут в Америці властиво проти кого маємо виступати.

Митрополит Андрій Шептицький був великою особою і Провідником Української католицької Церкви в тих трагічних часах, але ми маємо також багато інших: від сл. п. С. Петлюри до С. Бандери і ген. Чупринки, і всі вони згинули в бою за кращу долю нашого народу.

Усім їм належиться пошана і пам'ять, але на це є Неділя-Зелених Свят чи Провідна Неділя, так як це роблять інші народи.

Сумніваюся чи правильно заповнювати календар жалібними споминами і панахидами з причин наших невдач в історії і вимагати, щоб середнє і молодше покоління спільно з нами сумувало.

Для об'єктивної полагоди тієї проблеми було б добре, щоб СКВУ чи УККА тим зацікавилися і дали напрямні на майбутнє.

Юрій Ковальчик
Організація Оборони Лемківщини
Відділ в Йонкерсі, Н. Й.

Ґанна Черінь

МОВЧАНКА

Кажуть — мовчанка — то знак згоди. Запитай, наприклад, людину, чи можна в неї взяти те чи інше; якщо вона мовчить — значить дозволяє, бери. А як когось вдарять, і він мовчить — значить погоджується, щоб його били, можливо, це йому навіть подобається. Така теорія широко застосовується і в політиці, внутрішній і зовнішній. Є одна тиха й смирна країна, що все дозволяє брати — й мовчить. А коли її за це ще й наб'ють, також мовчить, або, в кращім випадку, на знак протесту, в кишені дулю тримає. Але мовчить; а мовчанка — знак згоди.

Проте, за законами діялектики, мовчанка може означати й цілком протилежне. От коли батько лає дитину, а дитина мовчить, невже це також знак згоди? Ні, тут мовчанку можна скоріше тлумачити як „От почекай, як виросту, я тоді віддячусь". Мовчанка може бути впертою, як андалузький бик. Вона може бути навіть бомбою з годинником, що колись дійде до свого часу й зірветься.

Серед численних українських організацій заіснувала ще одна, без якої на думку її організаторів, не було б у громаді гармонії. Підшукали надхненну й пишну назву: КУПА, що означало „Книголюби — Українські Патріоти Америки. Правда, при голосуванні були заперечники, що вказували на вже наявну організацію з подібною назвою КУПАЯ. Але більшість перемогла:

— Тож КУПА-Я, одноосібництво й персоніфікація, а в нас загальна, соборна, демократична КУПА-МИ.

— Я республіканець, — зараз же втрутився один із КУПників.

— А республіканці хіба не демократи? Треба бути ослом, щоб не бачити між цими двома термінами знаку рівняння.

Трохи побрикалися, а таки ім'я КУПА прийняли, бо дуже вже воно мелодійне, та й ваговите. Проіснувала КУПА рік і зібралась на річні збори. Голова урочисто відкрив збори:

— Вельмишановні отці й паніматки, преподобні сестри й брати! (священиків тут не було, але в нас так кожне зібрання зачинається, бо традиція). — Хоч ми не на річці, але річні збори зібрали. — Тут присутні почали реготатися й ушанували дотепність голови рясними оплесками.

— Отож, вітаю вас у цій хаті й бажаю наступного року зібратись у вільній незалежній Україні. Доручаю панові Куп'янському найменувати президію. До президії обрали шістьох (із шістьох присутніх). Голова президії зачитав порядок зборів:

1. Відкриття.
2. Розподіл функцій.
3. Детальні звіти кожного складника КУПИ.
4. Майбутні пляни.
5. Кампанії.
6. Фінанси.
7. Різне.
8. Додаткове.
9. Закриття зборів.
10. Ковбаса та чарка.

Через те, що всіх КУПівців було тільки шість, усі промовляли, всі дискутували, всі були кудись обрані й наділені пишним титулом. У надхненних патріотичних промовах взивали до людської совісти, трусили чужі кишені, будували ґрандіозні пляни й кампанії. І всі ці ораторії оберталися навколо однієї речі: КНИЖКА.

— Книжка — наша атомова зброя!
— Не мечем, а книгою здобудемо державу!
— Книга — відрада душі.
— Книга — морська глибина, в якій навіть той, хто не вміє плавати, не втопиться.
— Книга — наш хліб насущний!

Коротко, стільки наговорили, що з радощів книжки на полицях стали танцювати й підскакувати: Франко — з Лесею Українкою, Шевченко з Ольгою Кобилянською, а Василь Чапленко — з Юрієм Шерехом.

— Осінь — пора науки, а жовтень — місяць книжки, — розпочав чергову промову маґістер Матеріяльний.

— Вже листопад, — зауважив Іван Безпорадний, єдиний в КУПі без титулу. Прийняли його до організації тому, що як-не-як, він письменник. Хоч ніхто з КУПИ його творів не читав, але ж пише, то значить — письменник.

— За старим стилем — ще жовтень, — не знітився промовець. Та ви погляньте у вікно: бачите? Падає вниз золоте листя з дерев. Та ж то не листя додолу падає, а доляри летять з рук жертвенної нашої громади на книжки, на золоті, вічні слова... Всі сили віддаймо книжці! Всі сили й усі гроші!

— Можна й мені слово сказати? — промовив письменник Іван Безпорадний.

— О, просимо, просимо, маестро! Нарешті й ви обізвалися. Говоріть, чаруйте нас бальзамом слів літературних!

— Ви вже всі так чудово говорили про книгу, що мені нема чого додати, крім хіба одного: я... — і тут промовець заікнувся, ніби засоромившись, і яку хвилю міркував, в якій одежі вивести своє слово на люди. — Я видав книжку й просив би вашої допомоги, щоб її продати та хоч трохи вернути гроші за видання її. А вона так багато коштувала!..

— О, пане маестро, ви говорите про такі прозаїчні речі! Що гроші? То суєта мирська, полова... Але як вже видали книжку, то пробуйте, йдіть між люди, атакуйте їх.

— Я думаю, що вже можемо закрити збори й приступити до останнього пункту, цебто до ковбаси та чарки, — запропонував голова. Пропозиція пройшла одноголосно.

П'ятеро завзято заатакували канапки й знищили їх дощенту. А поки вони це робили, шостий письменник Іван Безпорадний, пішов в атаку на них. Першим узяв приціл на того, що казав „Книжка — наша атомова зброя".

— Пане маґістре, може б ви купили мою книжку? Перший на почин? Це ж таки атомова зброя?
Пан маґістер дивився у вікно й не звертав уваги. Може й не чув...

Безпорадний зідхнув і підійшов до другого, що ще доїдав канапку з шинкою.

— Купіть мою книжку! Я її п'ять літ писав, їй-бо добра! Може ви не вірите? Так вона ж першу премію на конкурсі взяла!

Кам'яна мовчанка. Очі націлені в підлогу.

Письменник пішов до наступного КУП-івця, того, що проголосив книжку нашим хлібом насущним.

— Пане меценате (так його називали, бо жадного диплома ще не дістав). — Купіть оцей шмат хліба насущного.

Мовчанка. Тільки очі не вділ, а вгору, до неба, мовляв, оборони мене, Господи, від цієї напасти. Звідки цьому настирливому борзописцеві знати, що після зборів пан меценас ще має зайти до української м'ясарні й купити кілька фунтів краківської ковбаси, без якої, казала жінка, йому не вільно додому повернутися...

Підійшов до четвертого, до того, що промовляв про золоте листя.

— Пане ласкавий, може який листочок з вашої кишені впаде на мою книжку?

— Ви мені й так подаруйте, як колеґа, а продавайте іншим, тим, що їх освідомлювати треба, а не таким, як ми.

— То може хоч до вашої бібліотеки візьмете?

— Що значить до моєї? Я тільки там працюю. Так, можете туди книжку послати, але не кажіть, що я вам це порадив.

Наостанок лишилася дама. Ніжна, блакитноока панна. І також працює в бібліотеці. Тому Безпорадний з бібліотеки й почав:

Це ж медична бібліотека. Я б із радістю, але ваша книжка поза нашими інтересами. Хіба може вона про аборти? Зараз це дуже актуальна тема. Якщо про аборти, я візьму.

— Ні, не про аборти... — зітхнув Безпорадний.

„І що воно таке?" — говорив він вже сам до себе. — Поки не видаш книжки, хто не стріне — питає: — А, пане письменнику, ну що в вас нового? Що пишете? Коли нову книжку видасте?" А як видам, всі від мене, як від чуми втікають. Нащо ж тоді й писати?..

Навколо панувала мовчанка. Гнітюча мовчанка, знак незгоди.

(Кінець)

ВИСТАВКА ПРАЦЬ

недавно прибулого з України,

МИСТЦЯ

АНАТОЛІЯ ТУРОВСЬКОГО

буде відкрита

14-го грудня 1980 р., о год. 5-ій веч.
в Українському Інституті Америки в Ню Йорку
2 Схід 79-та вул.

Виставка відкрита в годинах від 2-6 веч., крім понеділка, до 1-го січня 1981 р.

Зближаємося до 60-річчя УВУ

Будинок Українського Вільного Університету в Мюнхені.

Здається, що було це лише кілька місяців тому, коли з Мюнхену чартеровані автобуси від'їжджали з професорами й студентами Українського Вільного Університету на три дні, щоб закінчити ювілей 50-річчя УВУ в столиці Австрії — у Відні, де наша „Альма Матер" була заснована в 1921 році.

Була це незвичайно приємна подорож. Між іншим, в УВУ під час кожного літнього семестру буває чимало співучих солов'їв України, які уприємнюють українським піснями зустрічі студентства й прощальні прийняття, коли студенти, закінчивши студії, розстаються з друзями, професорами та рідною науковою інституцією.

На поїздку до Відня прилучились і приятелі УВУ з Мюнхену та його околиць, між якими також були особи з гарними голосами, так що „концерти" відбувались майже без перерви в автобусах, які мчали по чудових гірських теренах Баварії та Австрії аж до Відня.

Опріч відвідин різних історичних місць столиці Австрії, вислухання Св. Літургії та відслонення пропам'ятної таблиці й соборного Молебня в намірені Українського Вільного Університету в церкві св. Варвари, відбулась також святочна зустріч з українською громадою у Відні. Після привітань і слова ректора Українського Вільного Університету був також виступ представника від студентства, яке репрезентував тодішній студент філології також чудовий, родом із Запоріжжя, співак-соліст і член відомого хору „Прометей" у Філядельфії, та українського театру в Ню Йорку, а тепер викладач американської наукової інституції на терені Америки проф. Володимир Карпинич.

Висловлюючи велике признання Українському Вільному Університетові та свою радість, що в ньому студіює, д-р Карпинич виявив жаль, що немає належної підтримки й зрозуміння для УВУ від української численної політичної еміграції.

Під час Ювілею 50-ліття вже переговорювано про умови купна власної будівлі для УВУ, за яку більшу половину ціни заплатив Патріярх Йосиф, а решта висить, як меч Дамокля над найстаршим екзильним університетом великої й доволі вже заможної еміграції у вільному світі. Тут треба признати, що проф. Карпинич має рацію, бож доходить 60-ліття УВУ, а його борги ще не сплачені.

Виїжджаючи на чужину ми цілували рідну землю, або брали жменю тої, Богом даної нам, багатої землі зі собою та обіцяли не забувати за рідний край. Здається, що одним із найкращих доказів виконання тієї обітниці була б допомога сплатити борги власного університету, віддаючи хоч би частину грошей, які будемо вкоротці витрачувати на різні передсвяточні подарунки. Кожного року багата Америка викидає на ці малоцінні дрібнички більйони, а з ними пливуть і українські мільйони.

Щоб святкувати 60-ліття Українського Вільного Університету без боргів на його будівлі та почати сьому декаду в повному ході наукової праці, просимо ласкаво всіх читачів цієї статті переслати звичайний „money order" — по змозі щедрий дар — на адресу: Ukrainische Freie Universitat, Pienzenauerstr. 15, 8000 Munchen 80, West Germany, приліплюючи 31-центовий значок летунської пошти на конверт. Просимо ласкаво заохотити до цього шляхетного діла свою родину, друзів і знайомих.

Хто висилатиме більшу суму грошей та бажатиме використати її для податкових цілей, просимо ласкаво пересилати „money order" до Ukrainian Free University Foundation, Inc., 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003, зазначивши, що це — для сплати доргу за будівлю УВУ.

Михайло Подільський

Ще один фронт...

(Продовження зі стор. 2)

Професор Лешек Коляковскі, колишній комуніст, а тепер професор Оксфордського університету в Англії, під час свого останнього перебування у Ню Йорку подав свою глибоку аналізу подій у Польщі: маємо до діла з повною дезінтеграцією комуністичної системи — сказав він. А тим часом постає ще один фронт у Польщі, фронт великої частини населення — селянства, який поширює обсяг і життєвий зміст визвольної боротьби польського народу.

Братство кол. Вояків І УД УНА, Станиця Філядельфія, Па.

ділимося сумною вісткою із своїми Членами та Українським Громадянством, що в неділю, 7-го грудня 1980 року, несподівано, відійшов у Вічність, на 62-му році життя, кол. підстаршина І УД УНА

сл. п.

СТЕПАН МАЗУРОК

кол. голова та довголітній член Управи Станиці, член Головної та Крайової (ЗСА) Управ Братств та багатьох організацій.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 12-го грудня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенню Насевичів при 109 Іст Тейбор Рд. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 13-го грудня 1980 р., о год. 8:30 ранку, з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Благовіщення при вул. Олд Йорк і Валлей Рд., Мелроз Парк, а опісля на український католицький цвинтар у Факс Чейсі.

Опечаленим Дружині, Дочкам та Родині Покійного, складаємо дружні вояцькі співчуття.

Управа Станиці

ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ
РАДІОТЕЛЕПЕРЕДАЧА РОМАНА МАРИНОВИЧА

Неділя, 21-го грудня 1980 р., год. 5-та веч.
Українська Централя в Пассейку, Н. Дж.
240 Hope Avenue

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

В програмі: доповідь, коляди і колядки у виконанні відомих ансамблів — „ПРОМІНЬ" під мистецьким керівництвом БОГДАННИ ВОЛЯНСЬКОЇ та ансамблю ҐІТАРИСТІВ проф. В. ОСЕРЕДЧУКА та РІЗДВЯНИЙ ФІЛЬМ.

До ласкавої участи ВШ. Громадянство запрошує —

РОМАН МАРИНОВИЧ

Наукове Товариство ім. Шевченка

із смутком повідомляє, що 4-го грудня 1980 року, відійшов у Вічність, на 80-му році життя

св. п. інж.

ІВАН ЖУКОВСЬКИЙ

архітект і професор, уродженець Буковини, член НТШ, УВАН й інших громадських установ.

Покійний похований 6-го грудня 1980 року на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВДостойній Дружині Покійного п-ні Ірині та Рідні, складаємо глибоке співчуття.

Управа Наукового Т-ва ім. Шевченка

ЗАПРОШУЄМО ВШ. ГРОМАДЯНСТВО на УКРАЇНСЬКУ ТРАДИЦІЙНУ

НОВОРІЧНУ ЗУСТРІЧ

яка відбудеться в просторих бенкетових залях

"Holiday Inn" of Somerville
US Route 22 (East Bound)

31-го грудня 1980 р. Початок о год. 9-ій вечора до?

- При звуках оркестри „ТЕМПО", під кер. І. КОВАЛЯ.
- Вечеря "prime rib" при столах від 9-10 веч. По вечері холодний і гарячий буфет ПРОТЯГОМ ЦІЛОЇ ЗАБАВИ, включно з шампаном при ЗУСТРІЧІ НОВОГО РОКУ, за вступом 60.00 дол. від пари.
- Проситься ЯКНАЙСКОРІШЕ резервувати столики зі завдатком на 8, 10 і більше осіб і т. д.

Телефони: (201) 526-9500, в українській мові — (201) 526-1866

ВИДАВНИЦТВО „ДЕТИНЕЦЬ"

повідомляє українців вільного світу, що воно має честь познайомити читачів в російській мові зі

СПОГАДАМИ

широко знаного українського громадського діяча

генерала

ПЕТРА ГРИГОРЕНКА

Спогади публікуються під назвою

„В ПІДПІЛЛІ МОЖНА ЗУСТРІНУТИ ЛИШЕ ЩУРІВ"

Книжка, ілюстрована багатьма унікальними фотографіями, нараховуватиме понад 1000 сторінок. Ці мемуари виходять з друку на початку 1981 року. Ціна книжки 36 американських долярів + 2 доляри на пересилку. ДО КІНЦЯ ГРУДНЯ 1980 року можна зробити передплату по ціні — 20 ам. долярів + 2 доляри на пересилку.

Видавництво буде вдячне всім, хто схоче пожертвувати на кошт видання.

Пожертви та передплату слати на адресу видавництва:

Detinetz Publishing Corp.
P.O. Box 4540, Long Island City, N.Y 11104

Бажаючих одержати книжку з автографом автора, просимо повідомити видавництво.

Дня 9-го жовтня 1980 року у м. Сан Франсіско, Каліфорнія, несподівано, помер на 85-му році життя

сл. п. адвокат

ІЛЛЯ ЧАБАН

довголітній член Відділу УККА та старшина УГА

Покійний залишив в жалобі Дружину та цілу Українську Громаду міста Сан Франсіско та околиць

Хай ця американська земля, буде Йому легкою

Відділ УККА в Сан Франсіско

Станична Старшина Пластової Станиці в Ню Йорку

повідомляє, що

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

завітає до української дітвори

в суботу, 20-го грудня 1980 року, о год. 2:30 по пол.
у великій залі Пластового Дому, 144 Друга Авеню, в Ню Йорку

Небесна Канцелярія буде відкрита в суботу, від год. 10-ої ранку у Пластовому домі.

Пластові Новачки і Юначки запрошують усіх на

РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК

що відбудеться

в неділю, 21-го грудня ц. р. у великій залі Пластового Дому, 144 Друга Авеню
від год. 10-ої ранку до 2-ої по пол.

НА ЯРМАРКУ БУДУТЬ ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ, ІГРАШКИ, КНИЖКИ, ДОМАШНЄ ПЕЧИВО, ТОЩО.

Замість квітів на могилу

сл. п. Александра Нагорняка

згідно з бажанням Покійного, на будову Української Церкви в Люрді, зложили:

Роман Мицик	$50 00
Олександер Заяць	50 00
Д-р Роман і Галина Сосенко	50 00
Д-р Ярослав і Ксеня Данилишин	25 00
Омелян і Емілія Плешкевич	25 00
Д-р Роксоляна Гарасимів	25 00
Д-р Орест і Богданна Попель	25 00
Уляна і Орест Гриневич	20 00
Ольга Масник	10 00
Степан Масник	10 00
Іван Печенюк	10 00
Роман і Галя Янчишин	10 00
Рая Забродська	10 00
Тереня Дахнівська	10 00
Разом	$330 00

В ШОСТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої і ніколи Незабутньої ДРУЖИНИ, МАМУСІ БАБИ КАСІ і БАБЦІ

бл. п.

КАТЕРИНИ ВЕРБОВСЬКОЇ

з дому МАЙХРОВІЧ

в неділю, 14-го ГРУДНЯ буде відслужена СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА в українській католицькій церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НОРТГЕМТОНІ, Па.

Тої ж самої неділі, 14 ГРУДНЯ буде відслужена ПАНАХИДА в Українській Католицькій Церкві при 224 4-ій вул., по Службі Божій в АЛЛЕНТАВНІ, Па.

14-го ГРУДНЯ в Українській Православній Церкві при Фупертон Авеню буде відслужена ПАНАХИДА по Службі Божій.

Також в польськім костелі, 14-го ГРУДНЯ буде відслужена ПАНАХИДА по Службі Божій.

Просимо в цей день згадати Покійну в своїх молитвах

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

МУЖ з ДОЧКАМИ, ЗЯТЯМИ і ВНУКАМИ

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВО-ВИХОВНЕ ТОВАРИСТВО „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

влаштовує

ТРАДИЦІЙНІ СПОРТОВІ ВЕЧЕРНИЦІ

Субота, 24-го січня 1981 р. • Заля Українського Народного Дому, Ірвінґтон, Н. Дж.
При звуках популярної оркестри „Іскра"

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

„ПОЦІЛУНОК САТАНИ" книжка Віктора Боровського ПРО ПСИХІЯТРИЧНІ ЛІКАРНІ ВИЙШЛА ДРУКОМ

В неділю, 14-го грудня 1980 р., о год. 6-ій веч. в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79-та вул., Ню Йорк, Н. Й.
Об'єднання Українських Письменників „Слово" з участю генерала Петра Григоренка
влаштовує

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

присвячений виходу книжки ВІКТОРА БОРОВСЬКОГО

„ПОЦІЛУНОК САТАНИ"

В ПРОГРАМІ:

1. Відкриття і вступне слово почесного голови українських письменників ГРИГОРІЯ КОСТЮКА.
2. Виступ ген. ПЕТРА ГРИГОРЕНКА — багаторічного в'язня совєтських психіятричних лікарень, голови закордонного представництва УГГ.
3. ЕВЕЛИНА БЕЛЮЦ — художнє читання уривків з книжки „Поцілунок сатани".
4. Слово автора — 24-річного В. БОРОВСЬКОГО, українського правозахисника.
5. Гутірка і перекуска.

Книжку В. Боровського „Поцілунок сатани" можна замовляти на адресу: Victor Borovsky, 404 Glenmore Avenue, Brooklyn, N.Y. 11207
Ціна книжки 10 ам. дол. плюс 1 дол. на пересилку.

Книжка „Поцілунок сатани" може бути одним з найкращих подарунків до Різдва. Вона ще раз нагадає Вашим Рідним про мучеників психушок.

В неділю, 7-го грудня 1980 року, упокоївся в Бозі в Торонто, Канада

бл. п.

МИХАЙЛО ЯЦИШИН

проживши 74 роки.

Залишена у смутку опечалена Родина:

дружина — МАРІЯ
діти — МИРОСЛАВА, ТАРАС, БОГДАН, ІРЕНА з дітьми і внуками в Україні
сестра — СТЕФАНІЯ БУКШОВАНА з дочкою РОКСОЛЯНОЮ і родиною

ПОХОРОН — в четвер, 11-го грудня 1980 року на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Голос перестороги...

(Продовження зі стор. 2)

неймовірно високі числа терору кремлівських вождів, автор пише: „Ці числа виявляють тільки частину справи. По таборах примусової праці було багато смертних жертв. У 1930-их роках, в тих таборах держали біля 8 мільйонів людей, а після Другої світової війни тримали від 12 до 15 мільйонів. В Україні від штучно створеного голоду в 1930-роках згинуло 3 до 5 мільйонів, а може й більше людей. Тоді як мільйони гинули „комуністичні провідники експортували зерно за кордон, щоб покривати кошти індустріяльної торгівлі зі Заходом".

Тут варто звернути увагу на ще одну згадку про українців, на сторінці 22 : „Не тільки сам антисемітизм є причиною того, що совєтський уряд сповільнив еміграцію жидів. Якщо б той уряд дозволив на еміграцію, то мільйони українців, литовців та інших виїхали б також".

ЗСА і Китай

У розділі книжки п. з. „Розбудження велетня"(сторінки 126-150) автор розглядає політику ЗСА відносно Китаю. Він рекомендує американському Урядові піддержувати Китай в політиці відносно Совєтського Союзу. В аспекті теперішнього міжнародно-політичного стану, а також в світлі поданих історичних фактів є тяжко навіть політичним опонентам відмовити авторові слушність, бо правдою є те, що як в минулому,так і тепер Китай не виявляв і дальше не виявляє територіяльної експансії, так як це робила і досі робить Росія.

Ніксон не проповідує і не заохочує Америку до війни, але він з великою переконливістю радить американському Урядові вдержувати мілітарну силу, яка знеохочувала б і не дозволяла б Москві зазіхати на опанування світу. Він уважає, що тільки при допомозі мілітарної сили та її готовости американський нарід і цілий Захід могтимуть і дальше втішатись благами демократії і свободи, які є витвором західньої культури, а тиранія Совєтського Союзу є витвором варварства.

Ніксон рекомендує оживити продуктивність Америки, бо тільки ця продуктивність і свобода висунули ЗСА на перше місце у світі, і тому ці важливі сили американського народу надалі вдержуватимуть цю країну на першому місці. Він дає поради американським президентам в тому як успішно вести дипломатію. Також вказує на позитивну ролю американської преси, але при цьому згадує деякі негативи і наводить приклади з випадків, коли деякі американські газети відбігли від своєї ролі і завчасу рознесли по всім усюдам деякі дипломатичні заходи і таким чином пошкодили осягнути намічений успіх. З наведеного автором досвіду ясно виходить, що навіть найбільш демократичну пресу, подібно як і усіх громадян, зобов'язують певні хоч і неписані кодекси етики. З досвіду знаємо,що і в демократичній Америці трапляється брак етики у деяких газетах, щось зовсім, так як і бувають погані громадяни. На жаль, та неетичність передалася і деяким українським газетам, редактори яких зле розуміють демократичну свободу і тому часто вкривають сторінки своїх „вільних трибун" писанням корисним тільки для окупанта України.

Названа книжка колишнього президента Ричарда Ніксона має 12 розділів, індекс та 8 сторінок, на яких подані вибрані джерела. На початку і при кінці книжки вміщені географічні карти півкуль, а на сторінках 76-77, знаходиться орієнтаційна карта Середнього Сходу. Книжка написана дуже живим стилем, який заохочує до читання. Кожен розділ книжки розпочинається цитатами з глибоких висловів визначних людей: письменників, державних мужів, полководців і філософів.

Досвід у дипломатії

На протязі своєї тридцятькількалітньої служби країні як конгресмен, сенатор, заступник президента і президент, Ніксон здобув великий досвід у дипломатії. Він подорожував найбільше з усіх американських президентів. Відвідав понад 70 країн, зустрічав багато визначних людей, а з деякими з них заприязнився,так як, наприклад, із померлим уже іранським шахом Різою Паглеві, якого Ніксон уважає за дуже мудру людину з енциклопедичною пам'яттю. Ніксон дуже влучно характеризує совєтських вождів і бюрократів таких, як: Хрущов, Брежнєв, Косиґін, Суслов, Ґромико та інших. На мою думку, Ніксонова коротка характеристика особи Брежнєва більш влучна чим та, яку дають йому деякі автори біографічних праць про Брежнєва, які появилися на Заході. Він каже, що за винятком Косиґіна, тих усіх вождів та їхніх „соратників" переслідує почуття меншевартости і це дуже утруднює дипломатичну з ними працю.

Ніксон наводить такий епізод: у 1973 році Брежнєв був гостем в домі Ніксона в Сан Клементе. Під час приватного обіду Ніксон як господар дому підніс особистий теплий тост у честь гостя. Брежнєв так розчулився тими словами, що зі сльозами в очах підійшов до Ніксона,і немов російський ведмідь обняв його, але ще того самого вечора Брежнєв привів із собою до студії Ніксона, Ґромика і Добриніна, і на протязі трьох годин „брутально атакував американську політику на Середньому Сході". (ст. 235).

Ніксон завважує, що совєтські вожді і дипломати наодинці ведуть себе коректно, але коли їх є разом кілька, то тоді горе протилежній стороні, бо тоді вони стаються брутально агресивними. Це пригадує нам часи совєтської окупації Західньої України в 1939 році. Опинившись наодинці, не раз навіть совєтські комісари могли поговорити з вами „по душам", але коли їх було вже два, то треба було бути дуже обережним у висловах про совєтський „рай".

На вступі книжки Ніксон, висловлюючись французькою фразою, каже, що його книжка це „плач серця", і ми віримо в його мотиви, а радше в мотиви його книжки. Мабуть він вже не має заміру здобувати якийсь пост чи державне становище, але Ніксон залишився великим американським патріотом, не зважаючи на важке і драматичне переживання при самому кінці його служби країні. Він вийшов з низів і своїми здібностями здобув найвище становище у такій великій та могутній країні. Думаємо, що без цієї кінцевої драми він мав всі дані стати одним з найбільш визначних президентів Америки. Тільки сильна воля допомогла йому пережити такий удар і не заломитись.

Американські критики

Вкінці треба хоч коротко згадати те, що американська критика (як цього можна було сподіватись) в більшості неприхильно зустріла книжку Ніксона. Американські критики немов віддзеркалюють ще живі в пам'яті настрої розбурхані аферою Вотерґейт. Наприклад: довжезна рецензія в „Ню Йорк Рів'ю" (26-го червня 1980) авторства Роналда Стіла, який хоч і визнає Ніксона вмілим дипломатом, а проте пригадує йому помилки в американській міжнародній політиці, зроблені за його президентури.

Подібну рецензійну статтю надрукував журнал „Тайм" (9-го червня 1980), в якій між іншим сказано, що Ніксон своєю книжкою хоче усучаснити політичний трактат „Монарха" Нікколя Макіявеллі і тому подібне.

Приблизно подібного змісту, але тільки коротку характеристику книжки Ніксона, дає журнал „Форейн Афферс" (осінь — 1980), який колись друкував статті Ніксона.

Подобається американській, а головно ліберальній, пресі голос перестороги Ніксона, чи ні, але можна припускати, що чергові президенти Америки братимуть цю його перестορογу під увагу в їхній політиці, щоб вдержати Америку вільною і відпорною проти диктатур. На мою думку, історія глядітиме на інтенцію Ніксона, як на перестορογу проти тиранії Совєтського Союзу, яка тепер вже зовсім явно є в наступі, щоб оволодіти світом.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНАНІ.

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

СЛУХАЙТЕ
РІДНІ АКОРДИ
УКРАЇНСЬКУ РАДІОПЕРЕДАЧУ
З РАДІОСТАНЦІЇ WPOW — 1330 AM
З НЮ ЙОРКУ КОЖНОЇ НЕДІЛІ
о год. 5:30 по полудні

ФУТЕРАЛИ ДЛЯ ЧЕРНІГІВСЬКИХ БАНДУР

Замовляйте з заплатою $42.00. Оплачуємо пересилку
RDM ENTERPRISES
241 Bixley Heath • Lynbrook, N.Y. 11563
Футерали тверді, сильні, один важить лише 4.5 фунта

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка в Детройті, радо послуговується нашими футералами
Тел.: (516) 887-3075

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1980 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1980 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці якнайскорше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у СЕРЕДУ, 31-го ГРУДНЯ 1980 РОКУ ДО ПОЛУДНЯ.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

Приймається оголошення СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" запрошує ВШановних Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Різдвяному числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту ..	$ 4.00	4 цалі через 2 шпальти ...	24.00
1 цаль через 2 шпальти ..	6.00	5 цалів через 2 шпальти .	30.00
2 цалі через 2 шпальти ...	12.00	6 цалів через 2 шпальти .	36.00
3 цалі через 2 шпальти ...	18.00	та в інших розмірах.	

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ —

за старим стилем до 20-го ГРУДНЯ 1980 року

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скоріше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

ЦІННИЙ ДАРУНОК на РІЗДВО

передплата „СВОБОДИ" для Ваших Рідних, Приятелів чи Знайомих

Річна передплата 30.00 долярів.

Замовлення, залучуючи чек або моні ордер слати до

"SVOBODA"
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Інформують про акції у Мадриді

Представники „Смолоскипу" і Комітету Гельсінкських Ґарантій для України (Вашінгтон), які щойно приїхали з Мадриду, де пробули коло трьох тижнів, виступили з доповідями про діяльність українців у Мадриді на інформаційному вечорі для української громади в Ню Йорку у суботу, 29-го листопада.

Більшість інформацій, поданих на зборах, уже з'явилась в українській пресі, яка потрапила мені до рук, коли мій репортаж був уже готовий. Тоді („де наше не пропадало!") я вирішила скоротити його, залишивши те, чого не бачила в пресі.

Насамперед про загальне враження від доповідачів: майже всі вони народжені поза межами України, вільно говорять по-українському, добре орієнтуються в ситуації у світі і в реальних можливостях української еміґрації. Вони нагадали мені українців, героїв „бестселлеру" англійського письменника Ф. Форсайта „Альтернатива диявола". Десь автор зустрічався з прототипами своїх героїв!

У жодному з їх виступів я не чула лайки на адресу українців з інших середовищ і організацій. Навпаки були слова визнання.

Збори відкрив Осип Зінкевич, представник видавництва „Смолоскип", підкресливши важливість того, що Гельсінкські угоди створили форум, на якому можемо говорити про поневолення України. Виступи Петра Григоренка і інших правозахисників на пресконференціях знайшли відгук у західноевропейській і американській пресі.

Генерал Григоренко стояв на виразних державницьких позиціях, всі його виступи були для добра української справи. Ніна Строката, Леонід Плющ і Володимир Маленкевич у своїх виступах на пресконференціях на перше місце ставили добро України. Христина Ісаїв, представниця Комісії Прав Людини при СКВУ, координувала діяльність українців, що прибули від різних організацій із різних країн світу. Адвокат Мирослав Смородський, член делеґації ЗСА на Мадридській конференції, багато зробив, щоб поінформувати делеґацію про українські проблеми.

Далі на зборах виступив д-р Андрій Зварун, голова Комітету Гельсінкських Ґарантій для України (Вашінгтон). Свого часу цей комітет дістав доручення від Миколи Руденка, голови Української Гельсінкської групи, допомагати цій групі, зокрема передавати її матеріяли до американської преси. Після утворення закордонного представництва УГгрупи, Вашінгтонський комітет передав йому ряд функцій і тісно співпрацював з ним. У Мадриді комітет поширював матеріяли УГгрупи серед журналістів і делеґатів різних країн на конференцію.

Другий член Вашінгтонського комітету Андрій Каркоць детально розповів про діяльність українців у Мадриді, підкресливши, що українці, які з'їхалися з різних країн, виступали всі разом, не як представники організацій, а як борці за українську справу. Він відзначив особливо активну роботу Х. Ісаїв, Олеся Хама, Орисі Гевко і Романа Купчинського. Ген. Григоренко виступав не тільки на українських пресконференціях, але й на інших як представник Української Гельсінкської групи.

8-го листопада всі приїджі були на українському Богослуженні у Мадриді разом із українцями, які постійно живуть у цьому місті.

А. Каркоць детально розповів про українську маніфестацію на вулицях Мадрида 10-го листопада, про пресконференції 13-го і 20-го листопада, про велике прийняття 20-го листопада, підкресливши співпрацю представників українських організацій.

Члени Вашінгтонського комітету були на прийняттях, що їх улаштовували групи правозахисників інших національностей. Були на панахиді по Андрієві Альмарикові, який загинув в автомобільній катастрофі в дорозі до Мадриду.

Цікавим був виступ на вечорі в Ню Йорку Олеся Хама, за фахом архітекта, який народився і живе в Арґентині. До Мадриду приїхав як представник арґентинського відділу СКВУ. В Мадриді працював перекладачем на еспанську мову українських матеріялів. Також був акредитованим журналістом і брав участь у ряді пресконференцій.

Андрій Фединський, головний редактор „Смолоскипу", розповів, що в Мадриді, коли там почалась конференція, було коло сорока громадських груп, наприклад, представники балтійських народів, жидівська група, представники чорних і одна індіянка з Америки. Він вважає досягненням, що світова преса почала писати про переслідування українців у СССР за їх боротьбу за свої права. На його думку, українці, які живуть поза межами України, повинні домагатися через уряди своїх країн, щоб у Києві були закордонні журналісти. Чому Україна з її 50-мільйоновим населенням ізольована від світу? Треба також домагатися через уряди, щоб не пропадали листи, які висилають з-за кордону в Україну і навпаки. Треба протестувати проти неймовірно високого мита на пакунки до людей у Совєтському Союзі, проти обшуків туристів.

В кінці вечора доповідачі відповідали на запити з авдиторії. На питання — чи не чинила радянська делеґація якихось труднощів українцям, відповідь була: „Вони нас обминали. Ми підходили до совєтських журналістів, а вони з нами не хотіли говорити".

На питання, чи у Мадриді був Валентин Мороз, відповідь була, що він був, тримався окремо, на пресконференціях не виступав.

Закриваючи конференцію, О. Зінкевич сказав, що найбільшим успіхом діяльности українців під час Мадридської конференції він вважає те, що вони всі діяли разом і те, що люди в Україні і в усьому СССР довідались із пересилань „Радіо Свободи" і „Голосу Америки", що українці закордоном домагаються звільнення совєтських політв'язнів і борються за людські і національні права в Україні.

На кінець автор цих рядків висловлює надію, що якщо українці так організовано й успішно виступали в Мадриді, то знормалізуються справи і серед українців у ЗСА. Вірю, що тисячі людей доброї волі організовано знайдуть вихід з теперішньої ситуації, неясно, ким створеної.

Л. Дражевська

ПОМИЛКА В ПРІЗВИЩАХ

У статті п. з. „Євгенові Зиблікевичові сповнилося 85 років життя", авторства Василя Качмаря „Свобода" ч. 258, 11-го грудня ц.р., надруковано: „ОУН очолив полк. Євген Коноваленко", а має, бути: „ОУН очолив полк. Євген Коновалець" А також в іншому рядку замість: „Підсудні — Коваленко та полк. А. Мельник", має бути: „Підсудні — Коваленко та полк. А. Мельник".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 13-го ГРУДНЯ 1980 р.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Т-ва Чорноморська Січ 14-ий Відд., о год. 4-ій по пол., в приміщенні Чорном. Січі. На порядку: звіт Управи та вибір нової на 1981 р. — В. Роговський, предс., В. Ткач, кас., М. Отрок, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ГРУДНЯ 1980 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Ю. Демчук, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ГРУДНЯ 1980 р.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 334 Відд., о год. 12:30 по пол. в домі фінансового секретаря при 3324 Торрінґтон вул. на Пармі. Проситься чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки. — Б. Задорецький, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в залі церкви св. Йосафата. На порядку: відкриття, відчитання протоколу, звіти — фінансовий, хворих, союзові справи, збирання вкладок, закриття. — К. Шевчук, гол., Т. Кубарич, фін. секр., Ст. Мартинюк, касир.

НЕДІЛЯ, 14-го ГРУДНЯ 1980 р.

ЧІКАҐО, Ілл. Річні збори Б-ва свв. Петра і Павла 220-ий Відд., о год. 5-ій по пол. в шкільній залі церкви Рождества Пресв. Діви Марії при 4950 Савт Павліна Стріт. Просимо всіх чл. взяти участь у цих зборах. — Е. Н. Блідий, секр.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:
- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ЗВЕРНЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНО-ХАРИТАТИВНОЇ СЛУЖБИ

Українська Медично-Харитативна Служба — колишній Український Червоний Хрест — проводить самарянську працю для українців в діяспорі вже довше 35 років. За цей час УМХС видав на допомоги більше двох мільйонів німецьких марок; допоміг тисячам українців у розшуках рідних; з амбуляторії УМХС дістали безкоштовну медичну допомогу десятки тисяч людей; тисячі приїжджаючих до Мюнхену українців, переважно студентів, безкоштовно одержували нічліги. Багато з тих людей, які користались із різних допомог УМХС, опинилися тепер за океаном (в Америці, Канаді, Південній Америці, Австралії та інших країнах), знайшли собі там нову „батьківщину", добре загосподарилися й не потребують уже допомоги УМХС.

У Німеччині залишилося, на жаль, ще багато старших віком людей, немічних, хворих, а головно психічно хворих, яких не хотіла прийняти до себе жадна країна. Нашим (УМХС) обов'язком є допомагати тим людям. Але без вашої допомоги, дорогі земляки, нічого не можемо вдіяти, тому звертаємося з гарячим проханням до вас усіх, кому допомогав УМХС, і до тих, які знають біду, — допоможіть найбіднішим українським братам і сестрам, які не мають нікого, хто б їм допомагав і ними опікувався. На терені Німеччини є більше як 350 психічно хворих українців, і вони перебувають по різних лічницях чи заведеннях.

Не сміємо забувати також і бідних знедолених в Україні, Польщі та в інших країнах поза залізною заслоною.

Тому звертаємося до Вас, дорогі земляки, допомогайте нам, щоб ми могли допомагати.

14-го жовтня 1980 року відійшов у вічність довголітній голова УМХС св. п. проф. д-р мед. Ярослав Ганилевич і зі світлою пам'яттю пошануємо його, якщо пожертвуємо на допомогові цілі дорогої нам усім установи, в якій Покійний працював більше ніж 29 років.

Грошові чеки просимо висилати в листах, або вплачувати безпосередньо на банкове конто УМХС, або висилати поштою на адресу УМХС у Мюнхені.

За Ваше добре серце й добре діло нехай Всевишній Господь нагородить вас сторицею.

З наближаючимися святами Різдва Христового та Нового Ріку просимо прийняти найсердечніші побажання.

За Головну Управу УМХС

Інж. Г. Комаринський, секретар — о. протидіякон д-р Б. Сенишин, голова

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ БІГУН, член УНС Відд. 75 Запорозька Січ в Детройті, помер 4 листопада 1980 р. на 61-му р. життя. Нар. 1919 р. в Україні; членом УНС став 1951 р. Залишив у смутку дружину Анну, сина Петра, дочку Ніну, внука і родину в Україні. Похорон відбувся 8 листопада на цвинтарі Ст. Гедвіґ в Дірборн.

Вічна Йому Пам'ять!
Богдан Верещинський, секр.

ГЕНРИ БАБЯК, член УНС Відд. 176 ім. Тараса Шевченка в Чікаґо, помер 15-го серпня 1980 р. на 60-му р. життя. Нар. 1920 р. в Чікаґо, Ілл.; членом УНС став у 1938 р. Залишив у смутку Теодора П. Бабяка. Похорон відбувся 16 серпня 1980 р. на цвинтарі в Спрінґ Валей, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Остап, секр.

ЛИШ ПОДУМАЙТЕ:
5 КНИГ — ПОВІСТЕЙ
А. ЧАЙКОВСЬКОГО — $10.
N. S. CZARTORYSKY
91 — 2nd Avenue
New York, N.Y. 10003

48 East 7th St.
Tel. GR 3-3550, New York, 10003
КУТЯ, МАК, МЕД, ГРИБИ, КАРТКИ, КАЛЕНДАРІ і т. в АРЦІ.

● ДО ВИНАЙМУ ●

ДО ВИНАЙМУ в RICHMOND HILL, N.Y.
4 КІМНАТИ
Добре положення, центральне огрівання. Тел. від 5-ої веч.
(212) 843-1262

● REAL ESTATE ●

A. E. SMAL & Co.
REAL ESTATE & INSURANCE
1733 Springfield Avenue
Maplewood, N.J. 07040
(201) 761-7500

Приймає всі роди забезпечення, зокрема: на особові і вантажні авта та мотоциклі; від вогню, від відповідальности і бонди; на життя і акцидентові поліси.

Продає і приймає на продаж нерухомості в Мейпелвуді, Ірвінґтоні та всіх дооколичних місцевостях.

● FUNERAL DIRECTORS ●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА. our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.-NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555
New Branch
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222